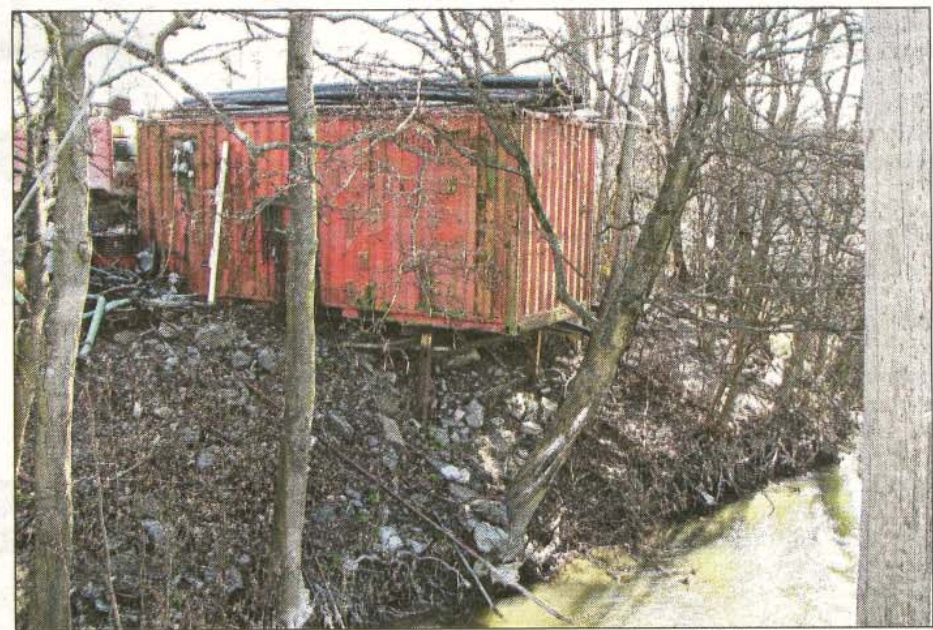

BOLIG

I DAG flere enn
190
boliger
side xx-xx

ALLE FOTO: LANDSCAPEDETECTIVES.COM

Grønne, glitrende Groruddalen

Ja, det kan bli virkelighet – hvis to arkitektur- og designstudenter får det som de vil. Bla om og se!

Studentene Anders Hus Folkedal (32) og Geir Nummedal (29) ville skape noe grønt. De kunne knapt valgt et verre sted å begynne enn Groruddalen – hovedpulsåren til Oslo, kjent for støy og forurensing. Likevel, nå deler de sine grønne ideer med kommunen – og oss.

Grorud, så gror'u

KATJA AARFLOT

– Vi ønsket å gå rett i strupen på problemene der de hadde hopet seg opp. Vi får ikke ryddet skikkelig i Groruddalen om vi bare plukker litt i åssidene, der boligområdene ligger i dag, forteller Folkedal, som sammen med Nummedal i vår leverte felles masteroppgave om Groruddalen til Institutt for urbanisme og landskap ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo.

– Det har vært litt av et detektivarbeid. I begynnelsen oppholdt vi oss mye ute i dalen selv for å oppleve problemene og mulighetene i landskapet på kroppen, forteller Nummedal. De syklet og gikk for å finne «menneskelige veier» i trafikkjungelen. Så var det å hente inn kart og planer fra ulike etater og instanser for å danne seg et bilde av dalen med tanke på å gjøre den grønnere.

– **Hva har dere gjort, konkret?**

– Vi har blant annet laget et forslag om vannrensepark på Breivoll. Mye av bebyggelsen nederst i dalen er ukurant og utdatert. Vi setter et femtiårsperspektiv på dalen og fjerner gammel bebyggelse, asfalt og forurenset jord. Vi ser for oss å kunne rense luft, vann og jord lokalt i dalen, forklarer Nummedal.

Verdistigning. – Luftkvaliteten vil bli bedre. Kombinert med rensing av jord og vann vil dette øke tomteverdiene. Forholdet mellom jord- og vannkvalitet er vesentlig. Her har Helse- og velferdsetaten og Vann- og avløpssetaten felles interesser, forklarer Folkedal. Forurensede jordmasser blir brukt til å bygge barrierer langs E6 ned mot dalen og beplantes. Dette er i seg selv en jordreinsende prosess, samtidig som barrierene hindrer støy og

annen forurensning i å spre seg nedover til dalbunnen. Der snor Alnaelva seg og danner spennende områder der de to landskapsarkitektene tenker seg attraktive boligtomter og grøntarealer på sikt.

– **Det høres ut som om dere har gjort en gigantisk gratisjobb for kommunen?**

– Det kan du godt si. Samtidig fikk vi en del gratis hjelp med kart og planer fra dem mens vi holdt på. Dette er samfunnsmessig nyttig, og vi gir gjerne ideene våre videre, samstemmer de to.

Pulsåre. Både eiendoms- og byfornyelsestaten samt plan- og bygningsetaten har vist sin interesse for oppgaven. De har signalisert at de vil ta den med i det videre planarbeidet for utviklingen i Groruddalen.

– Vi ønsket å undersøke og tydeliggjøre sammenhenger på tvers av kommunale sektorer, forklarer de to, som har hver sin bachelor fra Universitetet for miljø og biovitenskap på Ås fra før.

– Etatene har ulike planer og strategier for området. Vi mener området trenger en helhetlig utviklingsplan som kan behandles politisk, sier Folkedal. Etter innhenting av data og sammenstilling og systematisering av kart, var målet å peke ut områder i dalen der de kunne løse flere problemer på en gang.

Gjenvinner landskapet.

– Landskapet er bedre egnet til å styre utviklingen enn det bygde landskapet, understreker Nummedal. Tiden er over da man kunne bygge seg ut av problemene. Isteden har de to gått inn for en systematisk gjenvinning av landskapet som kan frigjøre arealer til ønsket aktivitet på sikt.

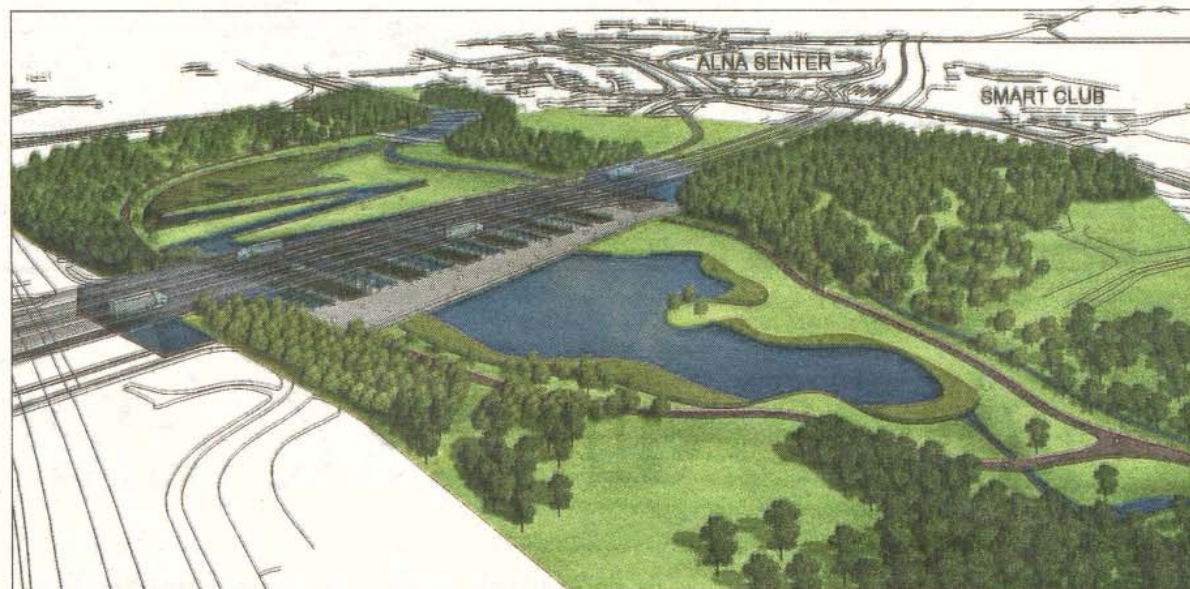
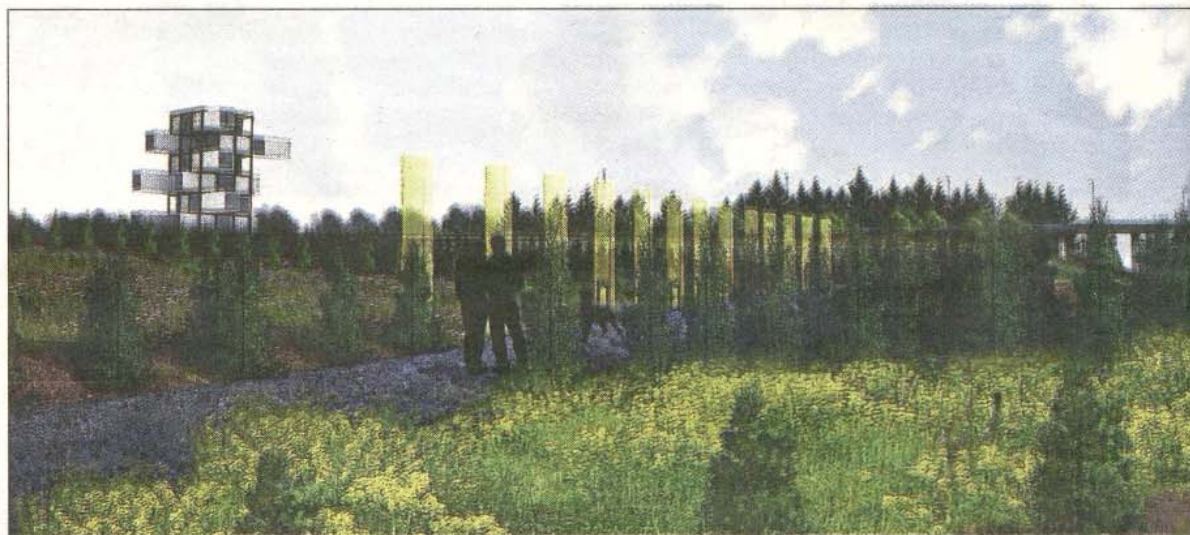
Se hele oppgaven på: landscapedetectives.com

– Usedvanlig godt tenkt

– Dette er en usedvanlig god studentoppgave, sier **Gerrit Mosebach**, seniorarkitekt i plan- og bygningsetaten i Oslo kommune.

– Innfallsvinkelen er høyst aktuell, med klima og bærekraft som fokuspunkter. Den er nærmest poetisk, ved at den gjeninnfører kulturlandskapet i Groruddalen, noe som historisk sett har vært viktig rundt hovedstaden. Samtidig forbereder den dalen for en ny byutvikling.

Metoden er interessant. Mange av analysene disse studentene har gjort, bekrefter det vi ser fra kommunens side. Vi jobber nå med planprogram for Breivoll, og oppgaven går rett inn i debatten om utviklingen av dette området. Vannrenseparken samsvarer med plan- og bygningsetatens ideer. Samtidig må vi ta høyde for en enorm vekstperiode fremover og utvikle offentlig transport og infrastrukturen i området, sier Mosebach.

Vannrenseparken i fugleperspektiv. Terrenget er gravd ut for å gjøre plass til en vannrensepark på ca. 200 000 kvadratmeter (Vigelandsanlegget er ca. 450 000 kvadrat). Fem nye broer utgjør 10 veifiler med et spenn på 203 meter. Parken vil kunne rense mesteparten av vannet ved bruk av planter, og samtidig sende stagnert luft ut til Oslofjorden.

«Luftkvaliteten vil bli bedre.
Kombinert med rensing av jord og
vann vil dette øke tomteverdiene»

Anders Hus Folkedal

**1. FASE AV
GJENVINNINGEN:**

– Vi graver ut en dal for å åpne opp for luftgjennomstrømning. Vi redistribuerer også masser og henter ut metangass. Gran blir plantet for å fange svevestøv og vi bygger et besøksenter, sier Anders Hus Folkedal.

ALLE ILLUSTRASJONER:
LANDSCAPEDETECTIVES.COM

2. FASE:

Mens dalen utvikles kan Stubberud ta imot og rense forurenset luft og jord ved hjelp av planter. Denne nye grøntstrukturen kan bli en del av en ny Alna elvepark.

3. FASE:

– Når dalbunnen er utviklet og nedbrytingen av søppel i bakken er ferdig, kan Stubberud på nytt utvikles i takt med markedet. Kommunen vil kunne oppnå mye høyere tomtepris på dette tidspunkt, mener Folkedal.

Perspektiv fra vannrenseparken. Nye rekreasjonsområder og en storslagen inngangsport til Grorudalen via Alna elvepark blir resultatet. Ny bebyggelse vil kunne omkranse denne parken. Vi ser mot nord der Binders ligger i dag.

– Vi bruker «ubrukkelige» arealer ved siden av motorveien for å deponere og pakke inn forurenset jord (til høyre i bildet). Jordvollene kan kombineres med f.eks. betong, som kan fange partikler og støy, og jorden renses ved hjelp av planter. Det blir nye boligområder i bakkant av veien, sier Folkedal.

Å sette ned vårblostmrende løk er hyggelig for store og små. Markus (11 år) satser på lilla tulipaner når snøen går. FOTO: HEIDI BORUD

Lilla lykke neste vår

Før hagen lukker for høsten, er det viktig å forberede våren. Nå er det tid for å legge ned løk.

Hagen akkurat nå

HEIDI BORUD

Oktober er høysesong for løkplanting, og egentlig en travel hagemåned. Det er tid for å plante trær og stauder, hekkene skal klippes, løvet skal tas opp, hagemøblene skal vaskes og settes inn, og det er sesong for å legge ned vårblostmrende løk – før frosten for alvor kommer. Når vi planter på høsten, får blomsterløken den kjølige perioden den trenger for å utvikle røtter. Løken trenger noe frost for å komme i gang. Deretter hviler den til neste vår. Ganske fascinerende. Og når lyset og varmen kommer, våkner plantene til liv og strutter opp av jorden. Som regel kommer krokusen først, så påskeliljene, og når vi skriver mai, kommer tulipanene. Selv satser jeg på lilla lykke neste vår, og har valgt tulipanløk i nyanser av aubergine, lilla og rosa. Uansett hva du velger, er det smart å plante ganske mange løk tett i grupper.

Gode gartnerråd er lure å lytte til når du skal legge ned løken. Her er noen:

■ Frisk løk skal være tørr og hard. Se på løken før du kjøper; er den av god kvalitet, skal den være fast i formen og ha tørr overflate.

■ Få løken i jorden så fort som mulig. Den bør ligge tørt og kjølig hvis du ikke får den i jorden med en gang.

■ Du trenger ikke hage for å sette løk. Men planter du i potter og krukker, bør det legges Leca-kuler i bunnen så det blir god drenering og lufting og knollene ikke råtner.

■ Hvor dypt skal du sette løken? Det står som regel anvist på pakken, men en generell og god hovedregel er at løken skal plantes cirka 2 til 2,5 ganger dypere enn høyden på løken. Dette gjelder enten du planter i krukker eller rett i jorden ute. Bruk god blomsterjord i krukker.

■ De fleste løk trives i sol og tåler godt tørr og næringsfattig jord. Det er ikke nødvendig å tilføre ekstra næring.

■ Grav et romslig hull med jevn bunn. Pass på at løkens spiss peker oppover!

■ Legg jorden tilbake og pakk godt over. Gjennomvann godt!

■ Løk i krukker er mer utsatt for frost, så hvis det blir mange minusgrader i vinter, kan det være smart å sette krukkene et frostfritt sted, f.eks. i en kald kjeller.

heidi.borud@aftenposten.no

Kilder: Opplysningskontoret for blomster og planter, hageglede.com, signewenneberg.dk